

«és un turó en part conreat i en part bosc»; a Mercadal hi ha l'«Estància i Marina de l'Amo 'N Tòfol», però en algun altre punt semblava tant o més garriga que bosc: a Ciutadella digueren que Santa Ana no és un «lloc» molt important: «és un lloc de marina: hi ha molt de pi», aclarint-me «és una marina, una garriga» (1964). Deu ser també més aviat el matís d'Eivissa: «Puig d'en Cosmi de Sa Marina»; sobtat jo perquè era a Sta. Gertrudis de Fruitera, justament al centre de l'illa, m'explicaren «és una marina, un bosc molt gros i solitari»; a St. Mateu d'Albarca, sa Marina de Sa Barda, lloc de coves i avencs, i m'explicaven sa marina és un bosc gros, i després «és un tros 'tret' l'artigit' o 'romput'» que hi ha arbres, de la banda de mar» (1963).

Ara bé, menys definitivament que a les Illes, això no és estrany a certs punts del català oriental: el *Cost. Manc.* (vol. II i I) explica marina com 'garriga'. En el delta del Llobregat m'ho explicava vagament un propietari amb el cast. *marisma*, gent més camperola m'explicaven «abans la finca de la Ricarda tot era marines» (avuï en aquesta gran propietat entre la Gola del Riu i el Remolar, en bona part sanejada, s'hi fa molta hortalissa) i m'ho ensenyaven com aiguamolls i camps inundats (1932); allà mateix s'esdevé l'episodi culminant de la novella de Coromines: «per la banda de mar els tendals de sorra --- per la banda de terra s'estenen les marines: àrides clapes de salats i jonqueres, aigüerols ericats de canyissos, camps estanyats que l'aigua només cobreix arran de les més altes terres, xopells de fang d'on es lleva una fetor d'herba podrida» (*Prometeu*, XI, § 2, 188, O. C., 289b34).

D'una acc. semblant ve un derivat propi de les parts meridionals de la Selva i Osona, on la primera nasal s'ha dissimilat en *b*, i que m'era conegut de les parts altes del Montnegre que ja miren a la Selva; «un *barinal*» m'explicaven en el poblet de Montnegre és «un molleric que hi surt herba i no hi falla mai l'aiga» quan baixàvem cap al sot conegut pels *Barinals* d'en Forn; El *Barinal d'en Terrades* és un aiguamoll no lluny d'aquest mas sota Horsaivinyà, tots dos poblats entre Tordera i St. Celoni (1931); a Taradell hi ha la *Riera del Barinal*: «què vol dir *barinal*? — Aquest nom li ve que les aigües *barinábən*» i tot seguit explicaren que *barinar* és 'gratar el terreny' (*rautar*); i també en el veí poble de Tona hi ha el *Torrent del Barinal* (1935). Ens sorgeix de nou a Eivissa: «*verinal*: lugar empantanado por exceso de lluvias, manantial», Aina Moll (*RFE* xli, 348), que ja ella mateixa, amb sana i crítica intuïció, dubta que pugui venir «tal vez de *veri* 'veneno'; però està segura que és amb *v*- i no *b*? El cas és que la notació fonètica que ens dóna sempre, aquí... se'n distreu. Calia negar i no pas dubtar: la semàntica i la morfologia s'hi oposen evidentment.

Mariner no es limita en cat., ni en tenia l'abast humil, al sentit del fr. *matelot*, sinó igualment al del fr. *marin*, i en català es documenta així des del orígens: «*mariner*, qui sap navegar, no és gran cosa, si navega ab bonança, mas navegar ab fortuna, senz perdre l'arbitri, aquell pot tot hom tenir per bon *mariner*

e que tota hora sabria navegar», en un text cancel·lenc de 1318 (Finke, *Acta Ar.* III, 362), «los *mariners* meten a les naus e als lenys timons ---», Lluç: doncs, la referència és aquí més a pilots o capitans que no pas a *matelots*; certament no són els armadors ni els almiralls d'una esquadra, són gent a sou, i això pot incloure el *matelot*, però també tot navegant professional o home de mar: «*mariner* és aquell qui és logat del senyor de la nau o del leny o de la barca», *Cost. Tort.* (Ol., 101).

Amb un matís tan distingit com el del francès *marin* en Joanot Martorell, on Tirant, que deliberant si farà un viatge a Rodes per socórrer els Cavallers de la Orde, assitiats pels turcs, «parlà ab molts *mariners* --- e digueren-li que --- potria entrar en lo castell de Rodes --- a la altra part» (Ag. I, 285); «mar --- los *mariners*: nauta; lo còmit ---», OPou (*TbPu.*, 71); en la bella i clàssica cançó popular, la infanta que brodat vora la mar «li falta seda --- / — *Mariner*, bon *mariner* - que portau seda?» (Mil·l·F, *Romillo.*, 200.5), però el «*mariner*» acaba «que jo só lo fill del Rei de l'Anglaterra».

Que ha tirat a especificar-se més cap al que no era més que *mariner* i no es vantava de contramestre, còmit, pilot o capità, era pendent natural, i no recent: «gorra de *mariner*» com a nom de la barretina, tan usual a l'Alta Muntanya (Estacó de Cardós, 1934) no és cosa recent, essent de comarques tan conservadores, i són sobretot els navegants més modestos que duïen aqueixa cofadura, però sense excloure'n contrames-tres, algun pilot etc.

Amarinar era 'garnir de tripulació, proveir-la de navegants' i, és clar, de 'matelots' abans que tot: «navem --- exarxiatam --- et *amarinata* cum 42 *marinariis*» en un doc. de 1294 (AntBofarull, *Ant. Marina*⁴ Cat., 72); «quant les galeres dels catalans agren ligats los presos e agren *amarinades* les 32 galees que agren preses, tornaren-se'n a rems», Desclot (§ 98, III, 122.17); «pres a Ötrento la nau --- carregada de forment del rei Carles --- e *amarinà-la* e tramès-la a Messina»; «vestí-les e pres-les totes; e les *amarinà* e les tramès a Messina» (mal entès en la nota), Muntaner (§§ 194, 109; Casac. VI, 9.14; III, 40.4); «si, per ventura la dita nau o leny serà de enemics, e lo càrrec --- serà d'amics, los mercaders --- se deven avenir --- ab lo dit almirall per algun preu conivent --- Emperò si los dits mercaders avinença o pati ab lo dit almirall fer no volran, lo dit almirall pot e deu *amarinar* la dita nau o leny, e trametre en aquell loc on armat serà», *Consolat* (§ 230, Pard., p. 306; igualment § 245, p. 339).

I en les altres parts de l'obra, on la vella traducció italiana ho calca amb *admarinare*, 103, que Zaccaria, *Elem. Iberico n. Li. Ital.*, reconeix: «dal catalano *amarinar* «provedere e governare la nave»; així encara en un episodi de la fi del *Tirant* (part de Galba, però dubtós si no és un cap. de Martorell): «com lo dia fust bell e clar, e Tirant hagué fetes *amarinar* totes les fustes que havia preses dels moros, féu fer vela, e ab tot l'estol isqueren del port de Contestinoble» (§ 418,